

**Onderzoek naar de werkwijze bij matching door
de Stichting Hogar bij interlandelijke adoptie**

Inspectie jeugdzorg

Utrecht, oktober 2005

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	5
Leeswijzer.....	7
Hoofdstuk 1 Het onderzoek.....	9
Inleiding.....	9
Probleemstelling.....	10
Werkwijze.....	10
Bronnen.....	11
Rapportage.....	11
Hoofdstuk 2 De resultaten van het onderzoek bij de Stichting Hogar en de conclusies.....	13
Het belang van het kind.....	13
Nader onderzoek.....	17
Het proces van matching.....	18
Het voorstel aan de aspirant adoptiefouders.....	21
Hoofdstuk 3 Beantwoorden van de onderzoeksvragen en conclusie.....	23
Inwinnen informatie.....	23
Controleren van de informatie.....	23
Tegen elkaar afzetten van informatie.....	24
Evaluatie.....	24
Het belang van het kind bij matching.....	24
Doet de Stichting Hogar bij matching wat zij zegt wat zij doet?.....	25
Eindconclusie.....	25
Hoofdstuk 4 Aanbevelingen.....	27
Bijlage 1 Toetsingskader.....	29

Samenvatting

De Inspectie jeugdzorg heeft op verzoek van het Ministerie van Justitie onderzoek verricht naar de werkwijze van de vergunninghouders interlandelijke adoptie. De inspectie heeft zich in het onderzoek gericht op de werkwijze van de vergunninghouders bij de matching. De inspectie heeft de werkwijze van de vergunninghouders tevens getoetst aan de eisen van de Wet Opnemings Buitenlandse Kinderen ter Adoptie (Wobka), het Protocol werkwijze bureau centrale autoriteit (verder het Protocol) en de richtlijnen voor een ethisch verantwoorde adoptiepraktijk van de International Social Service (ISS).

De vraagstelling voor het toezicht is als volgt geformuleerd: *Wat is de werkwijze van de vergunninghouders bij de matching van adoptiefkind en aspirant adoptiefouders? Hoe wordt daarbij het belang van het kind ingevuld door de vergunninghouders?*

Op 6 september 2005 heeft de inspectie onderzoek verricht bij Stichting Hogar, een vergunninghouder die alleen bemiddelt in Colombia. De inspectie heeft de beleidsstukken van Stichting Hogar bestudeerd, zes dossiers getoetst en een gesprek gevoerd met de voorzitter van het bestuur, de secretaris en een contactpersoon voor de aspirant adoptiefouders.

Op grond hiervan is het volgende beeld naar voren gekomen:

Het belang van het kind bij interlandelijke adoptie is in het beleid van Stichting Hogar als volgt vastgelegd: iedere minderjarige heeft het recht om op te groeien in een gezin. Colombiaanse adoptie gaat hierbij vóór interlandelijke adoptie. Hogar bemiddelt relatief veel “special needs” kinderen. Dit zijn kinderen die moeilijk plaatsbaar zijn door hun leeftijd, medische antecedenten of het hebben van broertjes en zusjes. In 2004 was 72,5% van de adoptiekinderen een “special needs” kind. Hierbij hanteert Hogar het criterium dat kinderen daadwerkelijk in een gezin moeten kunnen opgroeien. Hogar gaat daarom na of de medische problematiek niet te “zwaar” is en de kinderen de adoptieprocedure goed kunnen doorstaan en verwerken.

Van het kind is altijd medische informatie en informatie over de achtergrond beschikbaar. Bij kinderen met medische problemen is er overleg met twee contactpersonen en wordt advies gevraagd van Nederlandse specialisten. Bij alle kinderen uit Buenaventura laat Hogar een extra medisch onderzoek uitvoeren door een kinderarts in Cali. Niet bij alle kinderen is een psychologisch rapport, voortgangsrapport en voedingsrapport aanwezig. Volgens Hogar is dat niet altijd mogelijk. Hogar laat de controle op de geboorteakte over aan de Colombiaanse rechter.

De informatie over de aspirant adoptiefouders komt uit het Raadsrapport, het formulier “vertrouwelijk” waarin hun adoptiewensen staan, de brief van de aspirant adoptiefouders aan de autoriteiten in Colombia waarin hun motivatie staat en het aanvraagformulier voor Colombia waarin zij eveneens hun motivatie geven. Op het formulier “vertrouwelijk”, dat alleen voor intern gebruik is, geeft de

contactpersoon ook weer wat zijn indruk is van de communicatie, zelfstandigheid en praktische inslag van de aspirant adoptiefouders.

De autoriteiten in Colombia kijken kritisch naar de informatie over de aspirant adoptiefouders. In 2004 hebben de autoriteiten twee aanvragen niet in behandeling genomen. Hiernaast vragen de autoriteiten in Colombia een enkele keer om aanvullende informatie. Hogar stuurt deze vragen door naar de Raad voor de Kinderbescherming omdat het een aanvulling is op een door de overheid opgesteld rapport. Hogar vraagt zelf geen extra informatie aan aspirant adoptiefouders.

Het Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF) in Colombia matcht en wijst toe. Volgens Hogar wordt er in Colombia in teamverband zorgvuldig gekeken naar de informatie van de aspirant adoptiefouders en het adoptiekind. In ieder geval wordt volgens Hogar een combinatie gemaakt met de wens van de aspirant adoptiefouders voor een bepaalde leeftijd en één of meer kinderen. Ook wordt volgens Hogar een negroïde kind in een gezin geplaatst waar al een ander negroïde kind is. Hogar geeft aan dat zij niet hard kan maken dat men in Colombia matcht met alle informatie die in het toetsingskader van de inspectie staat omschreven. In het interview geeft Hogar verder aan dat het advies welke ouders zij geschikt vindt voor kinderen met medische problemen veelal wordt opgevolgd. Hogar gaat na welke aspirant adoptiefouders het meest geschikt lijken. Hierbij gaat het om aspecten als 'zijn ze er al aan toe of niet', 'hoe is de woonsituatie, wonen ze bijvoorbeeld ver van het doven instituut', 'hoe is de gezinssamenstelling', 'hebben ze al een special needs kind' en 'vindt het kind er warmte en liefde'. Dat Hogar bij 'special needs' kinderen nagaat welke aspirant adoptiefouders het meest geschikt lijken, is niet opgenomen in het beleid of vastgelegd in de dossiers.

Stichting Hogar is een vrijwilligersorganisatie. De contactpersoon is de vaste advocaat. Deze heeft ruim 25 jaar ervaring en beschikt over een uitgebreid netwerk van artsen, tolken en beëdigde vertalers. De contactpersoon heeft de bevoegdheid van de autoriteiten in Colombia om een voorstel in overleg met Hogar direct af te wijzen als dit niet overeen komt met de wensen van de aspirant adoptiefouders.

Of stichting Hogar doet wat zij zegt is gedeeltelijk na te gaan. Duidelijk te volgen is dat Hogar gestructureerd een aantal stappen doorloopt zoals de intake en het uitwisselen van informatie. Tegelijk is haar praktijk van matching bij kinderen met medische problemen niet na te gaan, omdat Hogar deze niet heeft vastgelegd. Wat betreft nader onderzoek voor kinderen met medische problemen kan de inspectie gedeeltelijk volgen wat Hogar zegt. Hierbij moet worden opgemerkt dat nader onderzoek bij twee van de zes onderzochte dossiers aan de orde was. Bij één dossier was er een nader onderzoek en bij het andere niet. Verder is in het jaarverslag 2004 te lezen dat Hogar onvolledige of onjuiste medische gegevens bespreekt met het Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF) .

Stichting Hogar voldoet niet volledig aan wat de inspectie op grond van de wet- en regelgeving en ISS- richtlijnen had verwacht aan te treffen, met name op de volgende punten:

- De uitwerking van het belang van het kind bij matching.
- De beschrijving hoe een optimale match van een adoptiekind en aspirant adoptief ouders tot stand komt.
- Er wordt gewerkt met niet specifiek opgeleide medewerkers.
- De besluitvorming en de rol van Hogar bij de matching is niet transparant.

De inspectie verwacht dat de vergunninghouders een concrete inhoudelijke invulling geven aan de eisen die worden gesteld in wet- en regelgeving en deze in hun beleid vast leggen. Anders is er mogelijk een ad hoc aanpak en het risico van willekeur. De praktijk is gebaat bij transparantie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 zijn de aanleiding, de probleemstelling en de werkwijze van dit onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 2 zijn de resultaten van het onderzoek opgenomen volgens een indeling die is gerelateerd aan de verwachtingen die de inspectie in haar toetsingskader heeft geformuleerd.

In hoofdstuk 3 wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvragen en een eindconclusie geformuleerd.

Geëindigd wordt in hoofdstuk 4 met aanbevelingen aan de vergunninghouder.

Hoofdstuk 1 Het onderzoek

Inleiding

Het Ministerie van Justitie verleent vergunning aan rechtspersonen om te bemiddelen inzake interlandelijke adoptie. Er worden door het Ministerie van Justitie in een Protocol¹ eisen gesteld aan deze rechtspersonen, die ervoor moeten zorgen dat de adoptie plaatsvindt volgens bepaalde uitgangspunten en met waarborgen wordt omgeven. De vergunningen die het Ministerie van Justitie heeft verleend om te bemiddelen inzake interlandelijke adoptie moeten bij zes van de zeven vergunninghouders vóór 1 oktober 2005 worden verlengd².

Met het oog hierop heeft het ministerie de inspectie verzocht te onderzoeken bij deze 6 vergunninghouders of zij in de praktijk doen wat zij zeggen dat zij doen.

Met Justitie is afgesproken dat de inspectie zich in het onderzoek meer specifiek richt op de werkwijze van de vergunninghouders bij matching. Tijdens de workshop "Criteria waaraan elke adoptie moet voldoen" op de werkconferentie interlandelijke adoptie, op 9 december 2004 is naar voren gekomen dat het belang van matching door iedereen wordt onderschreven, maar dat de invulling niet eenvoudig wordt gevonden.

Eén van de eisen die het Protocol stelt is dat de vergunninghouder door middel van matching voor het te adopteren kind de juiste adoptiefouder(s) zal proberen te vinden, met gebruikmaking van alle voorhanden informatie over de identiteit, het karakter, de aanleg en de persoonlijke achtergronden, gezinssituatie en medisch verleden, sociale milieu en de levensomstandigheden van zowel de aspirant-adoptiefouders als het voor adoptie en plaatsing beschikbare kind.³ Daar waar de matching door autoriteiten of instanties in het buitenland geschiedt, draagt de vergunninghouder de verantwoordelijkheid toe te zien op een zorgvuldige uitvoering van de buitenlandse matching. Interlandelijke adoptie heeft voor het adoptiekind vergaande consequenties. De contacten met de eigen familie en omgeving worden verbroken. Het kind gaat naar een ander, meestal ver, land met een heel andere taal en cultuur en andere mensen. Het is daarom voor het kind van groot belang dat de matching met de adoptiefouders succesvol is. Loopt de adoptie mis, dan kan het kind niet terug naar het land van herkomst.

Dat het belang van het kind bij interlandelijke adoptie voorop dient te staan, was een belangrijke conclusie in het evaluatieonderzoek Wobka van van Montfoort(juli 2004) en is door de minister van Justitie in februari 2005⁴ als uitgangspunt geformuleerd.

---

¹ Protocol Werkwijze Bureau Centrale autoriteit bij de verlening van een vergunning om te bemiddelen inzake interlandelijke adoptie of verlenging van de geldigheidsduur van die verlenging.

² Bij de Nederlandse Adoptie Stichting is reeds in april 2005 een evaluatieonderzoek uitgevoerd, waarbij het gegeven dat de geldigheid van de vergunning van deze stichting op 1 december 2005 afloopt, is meegenomen.

³ Zie Hoofdstuk IV artikel 2 sub f en g van het Protocol Werkwijze Bureau Centrale autoriteit bij de verlening van een vergunning om te bemiddelen inzake interlandelijke adoptie of verlenging van de geldigheidsduur van die verlenging.

⁴ Bief van de minister van Justitie aan de Tweede kamer dd 21 februari 2005

Probleemstelling

De inspectie heeft de volgende vraagstelling voor het toezicht geformuleerd:

Wat is de werkwijze van de vergunninghouders bij de matching van adoptiefkind en aspirant adoptiefouders? Hoe wordt daarbij het belang van het kind ingevuld door de vergunninghouders?

De vraagstelling is uitgewerkt in de volgende deelvragen:

- inwinnen informatie: weten de vergunninghouders welke informatie zij nodig hebben om te matchen en verzamelen zij deze?
- controleren van de informatie: hoe weten de vergunninghouders of de ingewonnen informatie volledig is en klopt, en hoe controleren zij de informatie? Hoe gaan vergunninghouders om met de situatie wanneer blijkt dat er niet of nauwelijks informatie beschikbaar is?
- tegen elkaar afzetten van informatie over kind en ouders: hoe wordt gematcht, hoe komen de vergunninghouders tot een keuze? Hoe wordt daarbij het belang van het kind ingevuld door de vergunninghouders?
- evaluatie: is er een evaluatie van de matching en hoe worden de resultaten van de evaluatie gebruikt ter controle en bij eventuele bijsturing van het matchingsproces?

Daar waar sprake is van matching in het buitenland zullen de vragen met betrekking tot informeren, controleren en matchen zich vooral toespitsen op de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder m.b.t. de controle dat de matching plaatsvindt op een wijze die overeenkomt met de bedoeling van het protocol, waarbij het belang van het kind voorop staat.

Werkwijze

Toetsingskader en instrumenten

Vóór de uitvoering van het onderzoek heeft de inspectie een toetsingskader opgesteld (zie bijlage 1). Dit toetsingskader is gebaseerd op de Wet Opnemings Buitenlandse Kinderen ter Adoptie (Wobka) en Het Protocol Werkwijze Bureau Centrale Autoriteit (verder Protocol) en formuleert een aantal randvoorwaarden om te komen tot een behoorlijke matching. Er bestaan geen op schrift gestelde inhoudelijke criteria waaraan een behoorlijke matching zou moeten voldoen. Wel bestaan er richtlijnen voor een ethisch verantwoorde praktijk van interlandelijke adoptie van International Social Service (ISS⁵). De inspectie heeft deze richtlijnen als maatschappelijk gewenste normen in het toetsingskader opgenomen. In het onderzoek is de inspectie nagegaan in hoeverre de vergunninghouders invulling geven aan de wettelijke eisen van de Wobka en het Protocol en aan de randvoorwaarden verwoord in de richtlijnen van het ISS.

Op grond van het toetsingskader zijn vragenlijsten opgesteld voor de beleidstoets, de dossiertoets en een interview met de vergunninghouders.

---

⁵ Samengesteld in 1999 door de ISS t.b.v. het netwerk van hun International Resource Centre for the protection of children in adoption, om ethische gronden te definiëren en enkele richtlijnen toe te voegen voor een ethisch verantwoorde praktijk, gebaseerd op het internationale verdrag inzake de rechten van het kind (1989) en het Haags Adoptieverdrag (1983). ISS is een internationaal instituut van hoger onderwijs op het gebied van sociale en economische veranderingen met een focus op ontwikkelingsprocessen. ISS werd 50 jaar geleden opgericht door de Nederlandse universiteiten, ter ondersteuning en deskundigheidsbevordering van professionals met name in ontwikkelingslanden.

Bronnen

De beleidsinformatie betrof de inspectie uit de stukken die door de vergunninghouders in verband met het verlengen van de vergunning naar het Ministerie van Justitie waren gestuurd.

De vergunninghouders ontvingen voorafgaand aan het onderzoek het toetsingskader en de interviewvragen. Tevens werd aangegeven welke landen bij de *dossiertoets* betrokken zouden worden. De keuze voor de landen die in het onderzoek zijn betrokken maakte de inspectie op grond van de volgende overwegingen:

- in de landen die het Haags Adoptie Verdrag niet hebben ondertekend is er minder controle op de adoptiepraktijk in het zendende land.
- zoveel mogelijk dezelfde landen bij de verschillende vergunninghouders onderzoeken, met het oog op een onderlinge vergelijkbaarheid.

Per vergunninghouder zijn, waar mogelijk, drie landen bij het onderzoek betrokken. Bij Wereldkinderen, de grootste vergunninghouder, zijn vier landen in het onderzoek betrokken. Bij vergunninghouders die in één land bemiddelen, was het uitgangspunt om zes dossiers te onderzoeken. Het betrof steeds afgeronde dossiers uit de periode juni 2004-juni 2005.

Het interview vond plaats na de beleids- en dossiertoets en bestond uit vragen naar aanleiding van deze toetsen en vragen naar de feitelijke gang van zaken bij matching.

Rapportage

De inspectie heeft in dit rapport de bevindingen van het onderzoek gerangschikt aan de hand van de verwachtingen in het toetsingskader, de onderzoeksvragen beantwoord en aanbevelingen gedaan. In verband met de tijdsdruk voor de verlenging van de vergunning per 1 oktober 2005 heeft de inspectie het conceptrapport met toestemming van Hogar naar het Ministerie van Justitie gestuurd. Tegelijk heeft de inspectie aan de vergunninghouder gevraagd of het conceptrapport volgens haar feitelijke onjuistheden bevatte. Na ontvangst van de reactie van Hogar heeft de inspectie het rapport vastgesteld. Het rapport is aangeboden aan het Ministerie van Justitie.

Hoofdstuk 2 De resultaten van het onderzoek bij de Stichting Hogar en de conclusies

Inleiding

De Inspectie jeugdzorg heeft van de Stichting Hogar de volgende beleidsdocumenten onderzocht: het jaarverslag 2004, de brief van 25 februari 2005 inzake verlenging van de bemiddelingsvergunning, de statuten, het certificaat NEN-EN-ISO 9001:2000, de overeenkomst tussen Stichting Hogar en Merak Nederland BV en de internetsite van Stichting Hogar.

Stichting Hogar bemiddelt alleen in Colombia. De inspectie heeft in het onderzoek 6 dossiers van Stichting Hogar onderzocht. Het betrof steeds recent afgeronde dossiers.

Op 6 september 2005 heeft de inspectie het onderzoek met betrekking tot de Stichting Hogar in Alkmaar uitgevoerd. Het gesprek vond plaats met de voorzitter van het bestuur, de secretaris en een contactpersoon voor aspirant adoptiefouders. Zij hebben de inspectie in een open sfeer de nodige informatie gegeven.

Bij de dossiertoets was de medewerker behulpzaam in het wegwijs maken in de dossiers, die er geordend uitzagen.

De resultaten van het onderzoek zijn hieronder gerelateerd aan de verwachtingen die de inspectie in het toetsingskader heeft geformuleerd.

Het belang van het kind

Verwachtingen van de inspectie

ten aanzien van de invulling van het belang van het kind en wat nodig is voor de matching.

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. welke invulling de vergunninghouder geeft aan 'het belang van het kind';
2. welke informatie de vergunninghouder nodig heeft om te bepalen welke aspirant ouders de juiste zijn voor het kind;
3. op welke wijze de vergunninghouder de gegevens van het kind en de aspirant ouders combineert;
4. in welke gevallen een match niet in het belang van het kind is;
5. in welke gevallen er twijfel is of een match in het belang van het kind is.

De inspectie verwacht in de *dossiers* informatie aan te treffen:

1. over het kind en de aspirant ouders;
  - over identiteit, karakter, aanleg en persoonlijke achtergronden, gezinssituatie, medisch verleden, sociaal milieu en levensomstandigheden;
2. Afwegingen waaruit duidelijk blijkt hoe deze gegevens met elkaar zijn gecombineerd en zijn gewogen;
3. Een conclusie die logisch volgt uit deze afwegingen over de mate waarin kind en ouders matchen.

Bevindingen beleid

In de beleidsstukken van Hogar is het belang van het kind als volgt geformuleerd: iedere minderjarige heeft het recht om op te groeien in een gezin. Colombiaanse adoptie gaat hierbij vóór interlandelijke adoptie. Hogar bemiddelt relatief veel "special needs" kinderen. Dit zijn kinderen die moeilijk

plaatsbaar zijn door hun leeftijd, medische antecedenten of het hebben van broertjes en zusjes. In 2004 was 72,5% van de adoptiekinderen een “special needs” kind. Bij ongeveer 20% waren er medische antecedenten. Hierbij hanteert Hogar het criterium dat kinderen daadwerkelijk in een gezin moeten kunnen opgroeien en de adoptieprocedure goed moeten kunnen doorstaan en verwerken. Hogar vraagt daarom advies aan Nederlandse medische specialisten om na te gaan of de problematiek niet te “zwaar” is.

Het Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF) in Colombia matcht en wijst toe. Hogar zorgt er voor dat de autoriteiten in Colombia⁶ de gevraagde informatie over de aspirant adoptiefouders krijgen. In de beleidsstukken zijn geen nadere eisen van Hogar zelf aangetroffen.

Het beleid somt op welke informatie er in ieder geval over het kind moet zijn. Hiernaast “streeft” Hogar naar een psychologisch rapport, een voortgangsrapportage van de pleegouders en een voedingsrapport.

Er is geen beleid aangetroffen met betrekking tot matching.

Bevindingen dossiers

In de 6 onderzochte dossiers is informatie beschikbaar over de medische toestand van het kind en de bloedtestresultaten, het geslacht, de leeftijd en een omschrijving van de reden waarom het kind beschikbaar is voor adoptie. Steeds is er een sociale en achtergrondrapportage over de kinderen. Eén keer is er een psychologisch rapport. Voortgangsrapportages en voedingsrapporten zijn in enkele onderzochte dossiers aangetroffen.

In alle dossiers is het rapport van de Raad voor de Kinderbescherming met informatie over aspirant adoptiefouders aangetroffen en zijn stukken van de (aspirant)adoptiefouders te vinden over hun motivatie. In bijna alle dossiers is het formulier “vertrouwelijk” opgenomen. Hierin staan de adoptiewensen en welke medisch problemen de aspirant adoptiefouders aan denken te kunnen. Ook staat hierin de indruk van de contactpersoon over de zelfstandigheid, communicatie en praktische inslag van de adoptiefouders.

In de dossiers zijn geen afwegingen aangetroffen waaruit blijkt hoe de gegevens van kind en ouders met elkaar zijn gecombineerd en zijn geen conclusies aangetroffen over de mate waarin ouders en kind matchen.

Bevindingen interview n.a.v. beleids- en dossiertoets

---

⁶ Hogar heeft in Colombia contact met het Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF). Deze organisatie werkt in opdracht van het Colombiaanse Ministerie van Justitie. Voor toewijzingen stuurt het hoofdkantoor van ICBF de dossiers van adoptiefouders naar de regiokantoren. Daar worden kinderen en ouders gematcht door een commissie van regiodirecteur van ICBF, advocaat van het kind, sociaal werker, kinderpsycholoog en een secretaresse. Waar in het rapport de autoriteiten in Colombia staat, wordt bedoeld op ICBF.

Volgens Hogar wordt er in Colombia in teamverband zorgvuldig gekeken naar de informatie van de aspirant adoptiefouders en het adoptiekind. In ieder geval wordt volgens Hogar een combinatie gemaakt met de wens van de aspirant adoptiefouders voor een bepaalde leeftijd en één of meer kinderen. Ook wordt volgens Hogar een negroïde kind in een gezin geplaatst waar al een ander negroïde kind is. Hogar geeft aan dat zij niet hard kan maken dat men in Colombia matcht met alle informatie die in het toetsingskader van de inspectie staat omschreven. In het interview geeft Hogar verder aan een zware stem te hebben bij voorstellen tot matching bij “special needs” kinderen met medische antecedenten. Hogar gaat na welke aspirant adoptiefouders het meest geschikt lijken. Hierbij gaat het om aspecten als ‘zijn ze er al aan toe of niet’, “hoe is de woonsituatie, wonen ze bijvoorbeeld ver van het doven instituut”, “hoe is de gezinssamenstelling”, “hebben ze al een special needs kind” en “vindt het kind er warmte en liefde”. Zo wordt volgens Hogar gewerkt. Hierbij geeft Hogar aan dat deze praktijk niet is opgenomen in het beleid en niet is vastgelegd in de dossiers.

De informatie over de aspirant adoptiefouders die naar de autoriteiten in Colombia gaat, bestaat uit:

- het gezinsrapport van de Raad voor de Kinderbescherming
- brief van de aspirant adoptiefouders over hun motivatie
- aanvraagformulier Colombia
- werkgeversverklaring of accountantsverklaring
- doktersverklaring
- bewijs van goed gedrag
- beginseltoestemming
- uittreksel uit huwelijks- en bevolkingsregister
- uittreksel van alle kinderen in het gezin
- machtiging advocaat Colombia
- eventueel inschrijving eerdere echtscheiding

De autoriteiten in Colombia kijken kritisch naar de geschiktheid van de aspirant adoptiefouders. Colombia heeft in 2004 twee aanvragen afgewezen. Een enkele keer willen de autoriteiten naar aanleiding van het gezinsrapport aanvullende informatie. Hogar stuurt deze vragen dan door naar de Raad voor de Kinderbescherming. Hogar vraagt zelf geen aanvullende informatie aan de aspirant adoptiefouders. Het gaat volgens Hogar immers om aanvulling op een door de overheid opgesteld document.

Verder licht Hogar toe dat er geen psychologisch rapport is als het kind te klein is of als de psycholoog te ver weg is. Een voortgangsrapportage is niet mogelijk als de pleegouders analfabeet zijn en een voedingsrapport is er alleen als het kind is opgenomen in een dieetprogramma.

Naar aanleiding van de vraag wat een goede matching is, geeft Stichting Hogar aan dat die vraag pas beantwoord kan worden als het kind ouder is. Met andere woorden: dit blijkt in de loop der tijd. Het gaat er volgens Hogar om dat het kind gelukkig is in een gelukkig gezin en dat de puzzel compleet is. Hier voegt Hogar aan toe dat soms aspirant adoptiefouders waar je kritisch tegenover staat het voor de kinderen heel goed blijken te doen.

Conclusie:

Het beleid van Stichting Hogar voldoet gedeeltelijk aan wat de inspectie verwacht:

- Hogar beschrijft in haar beleid het belang van het kind bij interlandelijke adoptie.
- Het belang van het kind bij matching is door de Hogar niet beschreven in het beleid.
- Er zijn geen criteria vastgelegd om te bepalen welke ouders de juiste zijn voor een kind en hoe de gegevens van ouders en kind gecombineerd en afgewogen moeten worden.

De dossiers van Hogar voldoen gedeeltelijk aan wat de inspectie verwacht:

- Er is altijd informatie over de aspirant adoptiefouders en over het kind.
- Bij de twee onderzochte dossiers waar aanleiding was tot nader onderzoek, verzamelde Hogar één keer extra medische informatie.
- Bij de onderzochte dossiers was er één keer een psychologisch rapport en waren er enkele voortgangsrapportages en voedingsrapporten.
- In de dossiers bevindt zich naast de informatie van de Raad ook een inschatting van Hogar van de aspirant adoptiefouders.
Hogar geeft zelf aan geen aanvullende informatie aan de aspirant adoptiefouders te vragen. Wel noteert zij op het formulier “vertrouwelijk” de indruk van de contactpersoon wat betreft zelfstandigheid, communicatie en praktische inslag. Tijdens het interview bleek dat Hogar in de praktijk criteria toepast om te bepalen welke aspirant adoptiefouders het meest geschikt lijken voor een “special needs” kind met medische antecedenten. De gemaakte afwegingen zijn in de dossiers niet terug te vinden.
- In de dossiers zijn geen afwegingen aangetroffen waaruit blijkt hoe de gegevens van kind en ouders met elkaar zijn gecombineerd en zijn geen conclusies aangetroffen over de mate waarin ouders en kind matchen.

Nader onderzoek

Verwachtingen inspectie over nader onderzoek

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. dat er schriftelijke criteria zijn die aangeven in welke gevallen de vergunninghouder onderzoek nodig vindt;
2. dat de vergunninghouder een lijst heeft van adviseurs in Nederland en in het buitenland, waarop is aangegeven op welk gebied en op grond waarvan de adviseurs deskundig zijn.

In die gevallen waarin de vergunninghouder onderzoek nodig vond, verwacht de inspectie in de *dossiers* terug te vinden:

1. dat onderzoek is verricht;
2. op verzoek van de vergunninghouder door een deskundige;
3. wat daarvan het resultaat is: eindoordeel;
4. wat daarmee gedaan is.

Bevindingen beleid

In de beleidsstukken zijn criteria vastgelegd in welke gevallen nader onderzoek nodig is. Bij kinderen uit Buenaventura vraagt Hogar op grond van haar ervaring altijd een extra medisch onderzoek door een kinderarts in Cali. Hiernaast vraagt Hogar bij “special needs” kinderen met medische antecedenten advies aan Nederlandse specialisten. Doel hiervan is na te gaan of de problematiek niet zo zwaar is dat de kinderen niet in een gezin zouden kunnen opgroeien en of zij de adoptieprocedure goed kunnen doorstaan en verwerken.

Hogar heeft geen lijst van adviseurs in Nederland en Colombia. In het jaarverslag worden de adviseurs en hun deskundigheid echter duidelijk genoemd.

Bevindingen dossiers

Uit één dossier bleek dat Hogar nader onderzoek heeft laten doen. Het eindoordeel van dit onderzoek was niet in het dossier aanwezig. Niet duidelijk is wat het onderzoek opleverde. Blijkbaar waren de resultaten zodanig dat het kind kon worden voorgesteld aan de aspirant adoptiefouders. Bij één dossier was sprake van een probleem van medische aard. In dit dossier was geen nader onderzoek of advies terug te vinden. Bij de overige onderzochte dossiers was er geen medische aanleiding tot nader onderzoek of advies.

Bevindingen interview n.a.v. beleids- en dossiertoets

Nader onderzoek is volgens Hogar nodig als de informatie onvoldoende of onduidelijk is. Als bijvoorbeeld een behandeling geïndiceerd is, maar het resultaat staat er niet bij. Of als bijvoorbeeld de oorzaak van de medische problemen onbekend is. Ook kan besloten worden tot nader onderzoek op grond van de foto van het kind of als de advocaat die het kind heeft gezien het niet vertrouwd. Er kan dan nader onderzoek plaatsvinden via de contactpersoon in Colombia of er wordt advies gevraagd aan Nederlandse specialisten.

Hogar licht toe dat alleen advies van Nederlandse specialisten wordt gevraagd bij medische problematiek en niet bij gedrags- of psychische problematiek. Hogar gaat er van uit dat het gedrag en de psychische gesteldheid bij interlandelijke adoptie altijd afwijkt. Hogar vindt dat aspirant adoptiefouders daar goed op moeten worden voorbereid.

Conclusie:

Het beleid van Hogar voldoet aan wat de inspectie verwacht:

- Hogar heeft beleid voor nader onderzoek bij kinderen uit een bepaald gebied uit Colombia en bij “special needs” kinderen met medische antecedenten.
- Hogar beschrijft in haar jaarverslag van welke adviseurs zij gebruik maakt en wat hun deskundigheid is.

De dossiers van Hogar voldoen gedeeltelijk aan wat de inspectie verwacht:

- Bij de onderzochte dossiers was twee keer sprake van medische antecedenten. Eén keer was er een nader onderzoek. Eén keer werd dit niet in het dossier aangetroffen.
- Bij het dossier met het nader onderzoek was geen eindadvies na onderzoek aanwezig en was niet duidelijk wat het onderzoek opleverde.

Het proces van matching

Verwachtingen inspectie ten aanzien van het proces van matching

Kwaliteit en betrouwbaarheid van de medisch sociale rapportage en geboorteakte

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. welke eisen de vergunninghouder stelt aan de deskundigheid van de opsteller van de medisch-sociale rapportage;
2. welke informatie de vergunninghouder nodig heeft uit de medisch-sociale rapportage, om te bepalen of het kind in aanmerking komt voor interlandelijke adoptie
3. hoe de vergunninghouder de betrouwbaarheid van de geboorteakte en de juistheid van de daarin vermelde geboortegegevens onderzoekt.

Bevindingen beleid

In het interview merkt Hogar op dat de eisen aan deskundigheid van de opsteller van de medisch-sociale rapportage zijn opgenomen in het ISO-handboek. In verband hiermee heeft Hogar extra stukken gefaxt naar de inspectie. In deze stukken staan wel eisen aan de opsteller van nadere medische informatie, niet aan de opsteller van de eerste medische rapportage. Uit het beleid van Hogar blijkt dat Hogar vooral medische informatie nodig heeft om te bepalen of het kind in aanmerking komt voor interlandelijke adoptie.

Bij kinderen uit Buenaventura vraagt Hogar altijd een extra medisch onderzoek door een kinderarts in Cali. In geval van medische problemen bij voorgestelde kinderen vraagt Hogar advies aan Nederlandse specialisten. Volgens het jaarverslag neemt Hogar bij onvolledige of onjuiste medische

informatie over het kind contact op met de coördinator van het Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF) om dit te bespreken.

Hogar heeft geen beleid om de betrouwbaarheid van de geboorteakte en de daarin vermelde geboortegegevens te onderzoeken.

Bevindingen interview n.a.v. beleids- en dossiertoets

Wat betreft de medisch sociale rapportage voegt Hogar toe dat de informatie actueel en volledig moet zijn, dat het beeld van het kind duidelijk moet zijn en dat de informatie van deskundigen als artsen moet komen. Actueel betekent volgens Hogar dat de informatie zo recent mogelijk en maximaal niet ouder dan zes maanden is. Als stukken ontbreken of het beeld van het kind is onduidelijk, dan wordt aan het ICBF om informatie gevraagd.

Hogar geeft in het interview aan dat zij het niet als haar taak ziet om de betrouwbaarheid van de geboorteakte en de juistheid van de daarin de vermelde geboortegegevens te onderzoeken. Dit vindt Hogar een taak van de Colombiaanse rechter⁹.

Conclusie:

Het beleid van Hogar voldoet gedeeltelijk aan wat de inspectie verwacht:

- Hogar stelt eisen aan de opsteller van de medisch sociale rapportage.
- Uit het beleid blijkt dat Hogar met name volledige en juiste medische informatie nodig heeft om te bepalen of een kind in aanmerking komt voor interlandelijke adoptie.
- Bij kinderen uit Buenaventura vraagt Hogar altijd een extra medisch onderzoek door een kinderarts in Cali.
- Hogar vraagt in geval van medische problemen bij voorgestelde kinderen advies aan Nederlandse specialisten.
- Als de medische informatie uit Colombia onvolledig of onjuist is, dan bespreekt Hogar dit met de ICBF.
- Hogar controleert niet de betrouwbaarheid van de geboorteakte en de juistheid van de geboortegegevens.

Verwachtingen waaraan het proces van matching moet voldoen.

Deskundigheid medewerkers matching

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. dat de beslissing tot matching wordt genomen door een team;
2. dat dit team minimaal is samengesteld uit personen die inhoudelijk deskundig zijn op het gebied van adoptie en onafhankelijk;
3. een beschrijving hoe door de vergunninghouder de kwaliteitsnormen worden gehanteerd (o.a. ISO) m.b.t. de opleiding en ervaring van teamleden die verantwoordelijk zijn voor de matching.

⁹ In haar reactie op het conceptrapport voegt Hogar hier nog aan toe dat naast de controle door de rechter ook controle plaatsvindt door de vertegenwoordigster van Hogar in Colombia. In Nederland controleert Hogar of het uittreksel gelegaliseerd is.

4. hoe gezamenlijke verantwoordelijkheid m.b.t. matching wordt gedeeld door de vergunninghouders met de betrokkenen in het land van herkomst;
5. wie welke informatie aanlevert en hoe men daarover overlegt;

Bevindingen beleid

In het beleid is niet vastgelegd dat de beslissing tot matching wordt genomen door een team. Er worden geen eisen gesteld aan de deskundigheid van de medewerkers bij matching. Evenmin is er sprake van deskundigheidsbevordering op het gebied van matching.

Er is geen beleid wat betreft een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de matching met Colombia, wie hiervoor welke informatie aanlevert en hoe hierover wordt overlegd.

Bevindingen dossiers

In de dossiers werd hier geen informatie over gevonden.

Bevindingen interview n.a.v. beleids- en dossiertoets

Hogar licht toe dat zij werkt met vrijwilligers en dat aan hen de eis wordt gesteld dat zij ervaring hebben als adoptiefouder en dat zij passen in het team. Hier voegt Hogar aan toe dat één van de vrijwilligers werkzaam is in de medische sector.

Conclusie:

Het beleid van Hogar voldoet niet aan wat de inspectie verwacht:

- In het beleid is niet vastgelegd dat een team de beslissingen over de matching neemt.
- In het beleid staan geen eisen waaraan de vrijwilligers en de medewerker bij matching moeten voldoen.
- In het beleid is geen deskundigheidsbevordering voor matching opgenomen.
- In het beleid is niet vastgelegd dat de matching een gezamenlijke verantwoordelijkheid is met Colombia en hoe hier invulling aan wordt gegeven.

Verwachtingen ten aanzien van het proces van matching

Nadere eisen op basis van ISS richtlijnen

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. dat de vergunninghouder onderschrijft dat de matching
  - nooit mag worden overgelaten aan de oorspronkelijke familie, tenzij bij uitzondering,
  - niet uitsluitend mag worden overgelaten aan de verantwoordelijken van de opvanginstelling, de beschermer of de voogd van het kind,
  - nooit alleen mag worden overgelaten aan de aspirant adoptiefouders door een kind uit te kiezen in het land van herkomst of via internet.
2. op welke wijze de vergunninghouder vaststelt dat aan de genoemde eisen is voldaan;
3. dat matching in het land van herkomst van het kind plaatsvindt door een bevoegde dienst op het vlak van kinderbescherming
4. dat er een uitwisseling van informatie was/is tussen de vergunninghouder en de professionals uit het land van herkomst;
5. Wanneer deze uitwisseling niet mogelijk was, een beschrijving van de reden waarom niet.

Bevindingen beleid

Er is geen vastgelegd beleid aangetroffen met betrekking tot bovenstaande ISS richtlijnen inzake matching.

Bevindingen dossier

Uit de dossiers blijkt dat de oorspronkelijke familie geen betrokkenheid heeft bij de matching en dat deze niet uitsluitend wordt overgelaten aan de opvanginstelling of de beschermer of voogd van het kind. Evenmin wordt de matching uitsluitend overgelaten aan de aspirant adoptiefouders.

Uit de dossiers blijkt dat er sprake is van uitwisseling van informatie over de aspirant adoptiefouders en het adoptiekind. Als het psychologisch rapport, de voortgangsrapportage en het voedingsrapport over het kind in de dossiers ontbreken, is in de dossiers niet toegelicht wat de reden hiervan is.

Bevindingen interview n.a.v. beleids- en dossiertoets

Hogar licht toe dat zij de indruk heeft dat er in Colombia door de bevoegde autoriteiten wel matching plaats vindt maar dat zij dit niet hard kan maken. Ook heeft Hogar toegelicht waarom niet in alle dossiers een psychologisch rapport, voortgangsrapportage en voedingsrapport aanwezig zijn. Zie hiervoor bevindingen interview onder "Belang van het kind".

Conclusie:

Het beleid van Hogar voldoet niet aan wat de inspectie verwacht:

- De ISS-richtlijnen voor matching zijn niet vastgelegd in het beleid.

De dossiers van Hogar voldoen aan wat de inspectie verwacht:

- Uit de dossiers blijkt dat de oorspronkelijke familie geen betrokkenheid heeft bij matching en dat deze niet uitsluitend wordt overgelaten aan de opvanginstelling, beschermer of voogd van het kind en evenmin aan de aspirant adoptiefouders.
- Uit de dossiers blijkt dat er een informatie-uitwisseling is over de aspirant adoptiefouders en het kind.

Het voorstel aan de aspirant adoptiefouders

Verwachtingen inspectie ten aanzien van het voorstel aan aspirant adoptief ouders

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. dat het voorstel ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het gekozen adoptiegezin;
2. dat dit gebeurt door een van de medewerkers van de vergunninghouder.

De inspectie verwacht in de *dossiers* stukken aan te treffen waaruit blijkt:

1. wat het voorstel is aan het gekozen adoptiegezin;
2. het resultaat van de bespreking.

Bevindingen beleid

In de taakomschrijving in het kader van de ISO-normering is opgenomen dat een medewerker het voorstel met betrekking tot het adoptiekind aan de aspirant adoptiefouders doet.

Bevindingen dossiers

In de onderzochte dossiers werd geen verslag aangetroffen van het voorstel van een kind aan aspirant adoptiefouders en hun reactie hierop.

Bevindingen interview n.a.v. beleids- en dossiertoets

De medewerker van Hogar licht tijdens het dossieronderzoek toe dat de voorstellen niet in de dossiers zijn opgenomen. De contactpersoon die gekoppeld is aan de aspirant adoptiefouders doet het voorstel en bespreekt dit met hen.

Conclusie:

Het beleid van Hogar voldoet aan wat de inspectie verwacht:

- De contactpersoon legt het voorstel voor aan de aspirant adoptiefouders.

De dossiers voldoen gedeeltelijk aan wat de inspectie verwacht:

- Dat een voorstel is gedaan blijkt niet uit de dossiers. Tijdens het onderzoek lichtte de medewerker toe dat de contactpersoon het voorstel doet en dit met de aspirant adoptiefouders bespreekt.
- Het resultaat van het voorstel blijkt impliciet o.a. uit de reactie van adoptieouders en het vervolg van de procedure.

Hoofdstuk 3 Beantwoorden van de onderzoeksvragen en conclusie

In Hoofdstuk 3 geeft de inspectie antwoord op de onderzoeksvragen met behulp van de bevindingen zoals verwoord in hoofdstuk 2. Onderstaand wordt dit per deelvraag beschreven.

Wat is de werkwijze van Hogar bij de matching van adoptiekind en aspirant adoptiefouders? Hoe wordt daarbij het belang van het kind ingevuld door Hogar?

Inwinnen informatie

Weet Hogar welke informatie zij nodig heeft om te matchen en verzamelt zij deze?

Bij de informatie die Hogar over het adoptiekind vereist, ligt de nadruk op de medische informatie. Hogar ziet toe op de kwaliteit van deze informatie en heeft in haar beleid criteria vastgelegd voor nader onderzoek en advies van Nederlandse specialisten. De achterliggende gedachte hierbij is dat bij voorgestelde kinderen met medische problemen, deze problematiek niet zo zwaar mag zijn dat zij niet meer in een gezin zouden kunnen opgroeien. Ook moeten de kinderen de adoptieprocedure goed kunnen doorstaan en verwerken. Bij twee van de zes onderzochte dossiers was sprake van medische problematiek. Bij één dossier was er nader onderzoek, bij het andere niet.

De informatie over de aspirant adoptiefouders is afkomstig uit het Raadsrapport, stukken met hun motivatie en het formulier “vertrouwelijk” voor intern gebruik. Hogar verzamelt zelf geen aanvullende informatie, al geeft de contactpersoon op het formulier “vertrouwelijk” wel een indruk van de aspirant adoptiefouders.

Controleren van de informatie

Hoe weet Hogar of de ingewonnen informatie volledig is en klopt, en hoe controleert zij de informatie?

Hoe gaat Hogar om met de situatie wanneer blijkt dat er niet of nauwelijks informatie beschikbaar is?

Hogar heeft op grond van haar ervaring in haar beleid opgenomen dat bij kinderen uit Bueneventura een extra medisch onderzoek plaats vindt door een kinderarts in Cali. Hiernaast is in het beleid vastgelegd dat bij kinderen met medische problemen advies wordt gevraagd aan Nederlandse specialisten. In het interview voegt Hogar toe dat ook tot nader onderzoek kan worden besloten op grond van een foto van het kind of als de advocaat die het kind gezien heeft het niet vertrouwd. Op deze manier controleert Hogar de medische informatie over deze kinderen. Als blijkt dat informatie onvolledig of onjuist is, dan bespreekt Hogar dit met de ICBF.

Hogar heeft geen beleid voor nader onderzoek of advies bij gedrags- of psychische problemen. Hogar gaat er van uit dat het gedrag en de psychische gesteldheid bij interlandelijke adoptie altijd afwijkt. Hogar vindt dat aspirant adoptiefouders daar goed op moeten worden voorbereid.

De controle van de geboorteakte en de juistheid van de geboortegegevens laat Hogar over aan de Colombiaanse rechter.

Tegen elkaar afzetten van informatie

over kind en ouders: hoe wordt gematcht, hoe komt Hogar tot een keuze?

Volgens Hogar wordt er in Colombia in teamverband zorgvuldig gekeken naar de informatie van de aspirant adoptiefouders en het adoptiekind. In ieder geval wordt volgens Hogar een combinatie gemaakt met de wens van de aspirant adoptiefouders voor een bepaalde leeftijd en één of meer kinderen. Ook wordt volgens Hogar een negroïde kind in een gezin geplaatst waar al een ander negroïde kind is. Hogar geeft aan dat zij niet hard kan maken dat men in Colombia matcht met alle informatie die in het toetsingskader van de inspectie staat omschreven.

Bij ongeveer 20% van de bemiddelingen in 2004 betreft het kinderen met medische problemen. Hogar gaat na welke aspirant adoptiefouders het meest geschikt lijken. Hierbij gaat het om aspecten als 'zijn ze er al aan toe of niet', "hoe is de woonsituatie, wonen ze bijvoorbeeld ver van het doven instituut", "hoe is de gezinssamenstelling", "hebben ze al een special needs kind" en "vindt het kind er warmte en liefde". Dat Hogar bij "special needs" kinderen nagaat welke aspirant adoptiefouders het meest geschikt lijken, is niet opgenomen in het beleid of vastgelegd in de dossiers.

Evaluatie

Is er een evaluatie van de matching en hoe worden de resultaten van de evaluatie gebruikt ter controle en bij eventuele bijsturing van het matchingsproces?

Er is geen stelselmatige evaluatie van de matching. Wel zijn de adoptiefouders verplicht één keer per kwartaal (vier in totaal) een nazorrapport voor Colombia in te leveren. Via de nazorrapporten kunnen de contactpersonen tijdig probleemsituaties signaleren en verwijzen naar hulpverlenende instanties.

In 2004 zijn bij Hogar geen klachten ingediend. Vragen en/of opmerkingen worden volgens het jaarverslag 2004 vaak op het evaluatieformulier, dat niet specifiek gericht is op matching, ingevuld. De ISO kwaliteitsmedewerker neemt dan contact op met de adoptiefouders. Volgens het jaarverslag neemt Hogar zo nodig maatregelen.

Het belang van het kind bij matching

Hoe vult Hogar het belang van het kind bij matching in?

Hogar heeft in haar beleid opgenomen wat volgens haar het belang van het kind is bij interlandelijke adoptie. Iedere minderjarige heeft volgens Hogar het recht om op te groeien in een gezin.

Colombiaanse adoptie gaat hierbij vóór interlandelijke adoptie. Hogar bemiddelt relatief veel "special needs" kinderen. Een gedeelte van deze kinderen is moeilijk plaatsbaar vanwege medische antecedenten. Hierbij hanteert Hogar het criterium dat kinderen daadwerkelijk in een gezin moeten kunnen opgroeien. Hogar gaat daarom na of de medische problematiek niet te "zwaar" is en of de kinderen de adoptieprocedure goed kunnen doorstaan en verwerken.

Niet vastgelegd is wat het belang van het kind is bij matching en hoe daar invulling aan moet worden gegeven. Hogar geeft tegelijk aan dat zij in de praktijk bij kinderen met medische problemen probeert geschikte aspirant adoptiefouders te vinden. Dit doet zij aan de hand van een aantal aspecten die niet zijn vastgelegd.

Doet de Stichting Hogar bij matching wat zij zegt dat zij doet?

Of stichting Hogar doet wat zij zegt is gedeeltelijk na te gaan. Duidelijk te volgen is dat Hogar gestructureerd een aantal stappen doorloopt zoals de intake en het uitwisselen van informatie. Tegelijk is haar praktijk van matching bij kinderen met medische problemen niet na te gaan, omdat Hogar deze niet heeft vastgelegd. Wat betreft nader onderzoek voor kinderen met medische problemen kan de inspectie gedeeltelijk volgen wat Hogar zegt. Bij één van de twee onderzochte dossiers waarbij medische antecedenten waren, was er een nader onderzoek. Verder is in het jaarverslag 2004 te lezen dat Hogar onvolledige of onjuiste medische gegevens bespreekt met het Instituto Colombiano de Bienestar Familiar (ICBF) .

Eindconclusie

Hogar heeft een duidelijke visie op het belang van het kind bij interlandelijke adoptie. Hogar bemiddelt bij ongeveer 20% van het totaal aantal bemiddelingen in 2004 bij kinderen met medische problemen. In de praktijk zegt Hogar voor deze kinderen aan de hand van een aantal aspecten de meest geschikte adoptiefouders te zoeken. Deze gang van zaken is niet vastgelegd. In Colombia wordt volgens Hogar in teamverband zorgvuldig gekeken naar de informatie van de aspirant adoptiefouders en het adoptiekind. In ieder geval wordt volgens Hogar een combinatie gemaakt met de wens van de aspirant adoptiefouders voor een bepaalde leeftijd en één of meer kinderen. Ook wordt volgens Hogar een negroïde kind in een gezin geplaatst waar al een ander negroïde kind is. Het matchen in Colombia is volgens Hogar echter niet hard te maken. Omdat er wat betreft de matching niets is vastgelegd, is er mogelijk sprake van een ad hoc aanpak met het risico van willekeur. Met betrekking tot de vraag in hoeverre Hogar voldoet aan wat de inspectie op grond van wet- en regelgeving verwacht aan te treffen is de inspectie van mening dat dit vooral op de volgende punten niet het geval is:

- De uitwerking van het belang van het kind bij matching.
- De beschrijving hoe een optimale match van een adoptiekind en aspirant adoptiefouders tot stand komt.
- Er wordt gewerkt met niet specifiek opgeleide medewerkers.
- De besluitvorming en de rol van Hogar bij de matching is niet transparant.

Hoofdstuk 4 Aanbevelingen

De inspectie doet de volgende aanbevelingen aan Stichting Hogar:

- Expliciteer en leg schriftelijk vast wat de visie is op het belang van het kind bij interlandelijke adoptie en hoe dit belang van het kind een rol speelt in de matching.
- Leg de criteria ten aanzien van de acceptatie van aspirant adoptiefouders vast.
- Ontwikkel -zoals bij medische antecedenten wel het geval is- criteria wanneer bij psychische en/of gedragsproblematiek nader onderzoek of advies nodig is.
- Beschrijf de criteria waaraan een goede matching moet voldoen, zowel inhoudelijk als procedureel (denk hierbij ook aan de eisen mbt deskundigheid van de medewerkers en aan besluitvorming in teamverband) en maak inzichtelijk hoe de gegevens van kind en ouders met elkaar gecombineerd en gewogen worden
- Leg vast hoe dit beleid geborgd wordt.
- Maak de gevolgde werkwijze, inclusief de gemaakte afwegingen, in de dossiers zichtbaar.

Bijlage 1 Toetsingskader

Toetsingskader matching bij interlandelijke adoptie

Inleiding bij het Toetsingskader onderzoek matching bij interlandelijke adoptie

Het toetsingskader toezicht matching is gebaseerd op bepalingen uit:

- Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka).
- Het Haags Adoptie Verdrag.
- Het Protocol Werkwijze Bureau Centrale Autoriteit bij de verlening van een vergunning om te bemiddelen inzake interlandelijke adoptie of verlenging van de geldigheidsduur van die vergunning.
Dit protocol is gebaseerd op het eerder genoemde Haags Adoptie Verdrag.
- Richtlijnen ISS, t.b.v. een ethisch verantwoorde praktijk en maatschappelijk normen. De richtlijnen zijn o.a. gebaseerd op het internationale verdrag voor de rechten van het kind, maar hebben geen wettelijke status.
- Ethical Rules, Euradopt (hebben ook geen wettelijke status).

Toelichting

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (art. 21) ligt ten grondslag aan het uitgangspunt dat adoptie in het belang van het kind moet zijn en dat dit principe leidend is. Het onderzoek richt zich op de wijze waarop de vergunninghouders de meest geschikte ouders bij het kind zoeken, dan wel hoe zij daarop toezien.

Van toepassing zijnde wet- en regelgeving

De Wet Opneming Buitenlandse kinderen ter adoptie, verder Wobka

Het protocol werkwijze Bureau Centrale autoriteit, verder werkwijze genoemd, dat gebaseerd is op het Het Haags adoptie verdrag, HAV

Randvoorwaarden uit het Protocol Werkwijze Bureau Centrale Autoriteit

De Inspectie controleert bij de dossiertoets ook of aan een aantal randvoorwaarden uit het Protocol is voldaan. Zonder deze randvoorwaarden ontbreekt immers belangrijke informatie voor de matching. Deze voorwaarden betreffen concreet:

1. Het kind is adopteerbaar:
  - subsidiariteitsbeginsel is in land herkomst toegepast
  - geboorteakte is aanwezig

2. Aspirant adoptiefouders zijn geschikt:
  - Rapport Raad voor de Kinderbescherming
  - Beginseltoestemming

Het is de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder om na te gaan of is voldaan aan bovenstaande voorwaarden, alvorens overgegaan wordt tot de daadwerkelijke matching van het adoptiekind met aspirant adoptiefouders.

Maatschappelijke normen

Richtlijnen International Social Service (ISS), die moeten zorgen voor een ethisch verantwoorde praktijk (1999). Deze richtlijnen hebben geen formele status, ze zijn tot stand gekomen door het uitwisselen van informatie tussen beroepsmensen uit de hele wereld. In paragraaf 3 zijn de richtlijnen met betrekking tot de matching beschreven. Het betreft steeds randvoorwaarden voor matching. Er worden geen inhoudelijke criteria gegeven. De Inspectie heeft een aantal van deze richtlijnen in onderhavig toetsingskader opgenomen.

Euradopt, een organisatie van Europese adoptie organisaties waar Wereldkinderen, Kind en Toekomst en Meiling lid van zijn, heeft in 1993 een aantal ethische regels waar interlandelijke adoptie aan dient te voldoen aanvaard. Deze regels komen in grote lijnen overeen met de richtlijnen van ISS.

Deze maatschappelijke normen zijn niet bindend voor alle vergunninghouders. Maar de inspectie is van mening dat zij belangrijke algemeen gedeelde noties beschrijven van matching. De inspectie wil in haar onderzoek beschrijven in hoeverre de praktijk bij de vergunninghouders gebruik maakt van deze normen.

1. Toetsingskader.

Hieronder staat schematisch weergegeven wat de inspectie verwacht aan te treffen in het beleid en de dossiers van de vergunninghouders op grond van de wettelijke eisen. Indien sprake is van een randvoorwaarde, is dit in het blokje waarin de eisen zijn omschreven aangegeven.

Eisen	Bepalingen	Inspectie verwacht aan te treffen in beleid en praktijk
<p>De vergunninghouder laat zonodig onderzoek verrichten door en vraagt advies aan deskundige personen of instellingen in Nederland of in de staat van herkomst van het buitenlandse kind.</p>	<p>Art. 17a lid 1, sub b, Wobka</p>	<p><i>Beleid:</i> In het beleid is omschreven:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Er zijn schriftelijke criteria die aangeven in welke gevallen de vergunninghouder onderzoek nodig vindt. 4. De vergunninghouder heeft een lijst van adviseurs in Nederland en in het buitenland, waarop is aangegeven op welk gebied en op grond waarvan de adviseurs deskundig zijn. <p><i>Dossiers:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In de dossiers, die horen tot de gevallen hierboven onder 2. beschreven, bevinden zich documenten waaruit blijkt <ul style="list-style-type: none"> • dat onderzoek is verricht • op verzoek van de vergunninghouder door een deskundige • wat daarvan het resultaat is: eendoordeel • wat daarmee gedaan is

Eisen	Bepalingen	Inspectie verwacht aan te treffen in beleid en praktijk
<p>De vergunninghouder vergaart zoveel mogelijk gegevens met betrekking tot de afkomst en de achtergrond van het buitenlandse kind in de staat van herkomst.</p> <p>De vergunninghouder moet gegevens verstrekken over de wijze waarop hij met gebruikmaking van alle voorhanden informatie zijnde informatie, voor een bepaald kind de juiste adoptiefouder(s) zal proberen te vinden.</p> <p>Het belang van het kind staat voorop. Indien dit niet het geval is, of er enige twijfel over bestaat, dient de vergunninghouder de bemiddeling te beëindigen.</p> <p>De matching moet voor een kind een adoptiegezin voorstellen dat afgestemd is op de leefervaring, de eigenheden en behoeften van dit kind.</p>	<p>Art. 17b lid 1, Wobka jo</p> <p>Art. 2 sub Ag, hoofdstuk IV, Protocol, Art. 17a lid 1 sub b Wobka en Art 16 Ethical Rules, Euradopt, maart 1993 Jo Richtlijn 19</p> <p>De rechten van het kind bij internationale adoptie, ethische gronden, richtlijnen voor de praktijk, ISS, november 1999 (verder: Richtlijnen ISS)</p>	<p>Beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het beleid is omschreven: <ul style="list-style-type: none"> ○ Welke informatie de vergunninghouder nodig heeft om te bepalen welke aspirant ouders de juiste zijn voor het kind ○ Welke invulling de vergunninghouder geeft aan 'het belang van het kind' ○ Op welke wijze de vergunninghouder de gegevens van het kind en de aspirant ouders combineert ○ In welke gevallen een match niet in het belang van het kind is ○ In welke gevallen er twijfel is of een match in het belang van het kind is. <p>Dossiers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatie over het kind en de aspirant ouders <ul style="list-style-type: none"> ○ omtrent identiteit, karakter, aanleg en persoonlijke achtergronden, gezinssituatie, medisch verleden, sociaal milieu en levensomstandigheden • Afwegingen waaruit duidelijk blijkt hoe deze gegevens met elkaar zijn gecombineerd en zijn gewogen • Een conclusie die logisch volgt uit deze afwegingen omtrent de mate waarin kind en ouders matchen.

Eisen	Bepalingen	Inspectie verwacht aan te treffen in beleid en praktijk
<p><i>Randvoorwaarde voor een goede matching</i></p> <p>De vergunninghouder (aanvrager) moet gegevens verstrekken over de wijze waarop hij zal onderzoeken of de medisch-sociale rapportage omtrent een kind redelijkerwijze in de staat van herkomst tot de conclusie heeft kunnen leiden, dat het kind in aanmerking kan worden gebracht voor interlandelijke adoptie.</p> <p>De vergunninghouder zal in dit verband bijzondere aandacht schenken aan de betrouwbaarheid en de juistheid van de gegevens van de geboorteakte.</p> <p>A case study must be prepared by a person qualified in social work.</p>	<p>Art. 2 sub c, hoofdstuk IV, Protocol werkwijze bureau centrale autoriteit (verder: Protocol) en</p> <p>art. 4, 17 Ethical Rules, Euradopt, maart 1993</p>	<p><i>Beleid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het beleid is omschreven <ul style="list-style-type: none"> ○ Welke eisen de vergunninghouder stelt aan de deskundigheid van de opsteller van de medisch-sociale rapportage ○ welke informatie de vergunninghouder nodig heeft uit de medisch-sociale rapportage, om te bepalen of het kind in aanmerking komt voor interlandelijke adoptie • In het beleid is omschreven <ul style="list-style-type: none"> ○ hoe de vergunninghouder de betrouwbaarheid van de akte en de juistheid van de daarin vermelde geboortegegevens onderzoekt.
<p><i>Randvoorwaarde</i></p> <p>De matching moet toevertrouwd worden aan een team en mag niet overgelaten worden aan één enkel persoon. Het team moet samengesteld zijn uit personen die inhoudelijk deskundig zijn inzake adoptie.</p>	<p>Richtlijn 22, ISS</p>	<p><i>Beleid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het beleid is omschreven: <ul style="list-style-type: none"> ○ dat de beslissing tot matching wordt genomen door een team ○ dat dit team minimaal is samengesteld uit personen die inhoudelijk deskundig zijn op het gebied van adoptie. ○ Een beschrijving hoe door de vergunninghouder de kwaliteitsnormen worden gehanteerd (o.a. ISO) m.b.t. de opleiding en ervaring van teamleden die verantwoordelijk zijn voor de matching.

Eisen	Bepalingen	Inspectie verwacht aan te treffen in beleid en praktijk
<p><i>Randvoorwaarde</i> In het geval van internationale adoptie, behoort de matching tot de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de beroepsmensen in het herkomstland en het opvangland. De matching zou in de mate van het mogelijke tot stand moeten komen na raadpleging van de volgende betrokkenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • in het herkomstland: een professional die het kind kent en een vertegenwoordiger van de centrale autoriteit (of de bevoegde overheid of de vergunninghoudende instelling); • in het opvangland: een professional die het gekozen gezin kent en een vertegenwoordiger van de centrale autoriteit (of de bevoegde overheid of de vergunninghoudende instelling) 	<p>Richtlijn 27, ISS</p>	<p><i>Beleid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het beleid is omschreven: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hoe gezamenlijke verantwoordelijkheid mbt matching wordt gedeeld door de vergunninghouders met de betrokkenen in het opvangland. ○ Wie welke informatie aanlevert en hoe men daarover overlegt. ○ De beroepskrachten zijn deskundig en onafhankelijk. <p><i>Dossiers:</i> In de dossiers zijn documenten waaruit blijkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dat er een uitwisseling van informatie was tussen de vergunninghouder en de professionals uit het land van herkomst; • Wanneer deze uitwisseling niet mogelijk was, beschrijving van de reden waarom niet.
<p><i>Randvoorwaarde</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De matching mag nooit overgelaten worden aan de oorspronkelijke familie, tenzij in uitzonderlijke gevallen waarvoor dit gerechtvaardigd is en dan slechts nadat hiervoor toestemming gegeven is. • De matching mag niet uitsluitend aan de verantwoordelijken van de opvanginstelling, de beschermer of voogd van het kind overgelaten worden. Aangezien zij het kind kennen moeten zij in de mate van het mogelijke, wel betrokken worden bij het team dat het matchingsvoorstel formuleert, of toch door dit team geraadpleegd worden. • De matching mag nooit alleen aan de toekomstige adoptiefouders overgelaten worden, waarbij zij een kind kunnen uitkiezen bijvoorbeeld tijdens bezoeken aan kinderopvangcentra, tijdens bezoeken aan families in het land van herkomst of met behulp van een catalogus. • De matching mag nooit alleen aan de aspirant-ouders overgelaten worden waarbij deze een kind kiezen op basis van een catalogus die via internet aan het publiek aangeboden wordt. 	<p>Richtlijn 23 t/m 26, ISS</p>	<p><i>Beleid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het beleid is omschreven: <ul style="list-style-type: none"> ○ Dat de vergunninghouders deze eisen onderschrijven ○ Op welke wijze de vergunninghouders vaststellen dat aan de genoemde eisen is voldaan ○ Dat matching in het land van herkomst van het kind plaatsvindt door een bevoegde dienst op het vlak van kindbescherming

Eisen	Bepalingen	Inspectie verwacht aan te treffen in beleid en praktijk
<p><i>Randvoorwaarde</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voordat de matching bevestigd wordt, moet het voorstel ter goedkeuring voorgelegd worden aan het gekozen adoptiegezin. Het voorstel wordt hen voorgelegd door één van de beroepsmensen die in het land waar het gezin woont bij de adoptieprocedure betrokken zijn. 	<p>Richtlijn 28, ISS</p>	<p><i>Beleid:</i> In het beleid is omschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dat het voorstel ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het gekozen adoptiegezin • Dat dit gebeurt door een van de medewerkers van de vergunninghouder <p><i>Dossiers:</i> In de dossiers bevinden zich stukken waaruit blijkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het voorstel aan het gekozen adoptiegezin • Welke medewerker het voorstel met het gezin heeft besproken

